

zapone, gumbi, volnene in usnjene rokavice, usnjene listnice, ostroge, podke za čevlje z žebli, kuhinjsko orodje, čutare, kolci za šotore, krampi, lopate, različne sekire, konjski koci, vrvi, volneni jopiči, hlače itd. Ponudbe je po predpisanem uzoru najkasneje do 30. septembra t. l. 12tih opoldne vložiti c. kr. domobranskemu ministrstvu. Uzorci predmetov, katere je dobaviti, se proti plačilu dobe pri glavnem skladišču vojne uprave (Landwehr-Ausrüstungs-Hauptdepôt) na Dunaju. Razglas, obsegajoč natančneje pogoje, zaznamek predmetov, katere je dobaviti in ponudbeni vzorec je v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na ogled.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori četrti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem, novo zidanem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, katere mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu i. t. d. Gojenke se istotako vežbajo o gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenka, katera bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetlavo, perilo, t. j. sploh za vse, 14 gld., ali za ves tečaj 168 gld. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para črevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10—12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu; ako ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj).

Deklice, katere hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih, se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
2. znati čitati, pisati in računati;
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. predložiti obvezno pismo starišev ali varuha, da plačajo vse stroške;
5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, katerim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo starišev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se sprejmo v gospodinjsko šolo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; ako pa bo v šoli prostora, sprejemale se bodo tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.
V Ljubljani, dné 31. julija 1901.

Črni palež ali koze na trtah.

Veliki škodljivec na naših trtah je črni palež, katerega se o priliki obrezovanja istih najuspešneje pokončuje. Ta črni palež ali koze imenuje se latinski Sphacelona ampelinum. Črni palež provzročuje ravno navedena glivica, katera se takrat na trtah ugnjezdavati ter širiti prične, ko trte ravno najbolj odganjajo. Prikaže se najprej na listju v podobi malih črnih mehurčkov, kateri se o svojem času razpočijo, in iz njih pršijo trosi (seme) glivice na nižje pognanke, liste, listne pecelje ter grozde. Kamor pade tros na pognanek, listni pecelj ali hlastino grozda, tam provzroči neke razjednine, katere so podobne, kakor da bi bile obžgane. Na jagode padli tros pa provzročuje neke črne večje ali manjše ploščice, katere ne dopuste, da bi se jagoda na takih mestih debelila, ampak se posuši. Skupni nasledek bolezni po tem škodljivcu je ta, da se pogranki ne spremenijo v krepke mladike, marveč one ostanejo le slabotne čez in čez polne črnih ran. Napadeni grozdi se pa tudi ali deloma ali pa popolnoma posuše. Pri obrezovanju ni potem potrebnih krepkih mladik, iz katerih bi se lahko palce (čepe) in napence (šparone) napravilo, ali se pa poslednji pri vežnji lomijo. Ob trgatvi pa ni kaj v škaf djati.

Kakor do zdaj skušnja uči, nastaja ta pač velika nadloga, črni palež po Dolenjskem najrajši na muškatu, portugalki, kraljevini in zeleniki. Posebno moč ima pa na kraljevini. V okom pride se pa tej nadlogi tako-le: Ob času reznje se mora vso rezino pobrati ter sežgati, ne je pa še znabiti za cepiče poravnati. Že obrezane trte namazati pa gre s pomočjo trdega čopa (penzelja) s tekočino iz 50 kg zelene ali železne galice in 1 liter žveplene kisline (hudičevega olja ali vitrijola) na sto litrov vode. Zeleno galico raztopi se v vroči vodi, žvepleno kislino se pa tekočini, obstoječi iz vode in zelene galice, po malem in med vednem mešanjem doliva. Vso hkrati se ne sme v tekočino zlit, ker sicer izškropi zopet iz nje. Ako se hoče, doda se tekočini tudi lahko nekoliko apna, to je ravno toliko, da se na trtah pozna, katere so že namazane, katere pa še ne. Kakor rečeno, vršiti se mora to delo takoj, kakor hitro so trte obrezane, toraj koncem februarja ali začetkom marcija. Ker

je prav lahko mogoče, da par let zaporedoma nastopa oči črni palež trte popolnoma ugonobi, to je uniči, kar bi bilo posebno na cepljenih trtah velikansko škodo; naj pač nihče ne zamudi od lanskega paleža poškodovane trte pri letošnjem obrezovanju tako obdelati, kakor smo tu svetovali.

Kmetijske raznoterosti.

Kako treba shranjevati žito. Žetev je minula, ječmen, rž in pšenico spravljamo počasi v žitnice. Tu je pa treba jako paziti, v kake shrambe spravimo svoj pridelek, drugače utegnemo škodo imeti. Vsak gospodar bi naj zmeril žito in naj si bi to zapisal, da bi čez leto imel pregled, koliko je to ali ono leto pridelal, koliko potrošil in prodal. Veliki in bolj premožni posestniki naj imajo posebne žitnice, najboljše, če je spodaj klet za repo in krompir, zgoraj pa za žito. Taka žitnica naj ima okna, da se žito lahko prezrači, pa pod iz trdega lesa, če je žito na kupih. Od kraja se naj razgrne ne predebelo in večkrat meša, da se presuši, pozneje se lahko zgrne na kupe. Spomladi se mora zopet premešati. Manjši posestniki shranjujejo žito v posebne zaboje ali kadi. Preden pa žito spraviš v take shrambe, ga moraš prej dobro posušiti, sicer se ti zna skvariti. Pa tudi pozneje ga moraš večkrat mešati. To se zgodi najložje tako, da ga spodaj pri vratah spuščáš ven in vsipavaš zopet na vrh, ali pa iz jednega predala ali kadi v drugo. Sploh mora biti žito na čistem, suhem in zračnem prostoru; staro žito se mora tudi večkrat prevejati, da se žižki ne zaležejo v njem.

Ali smemo odtrgati listje okoli grozdja? Tu pa tam se je ta slaba navada že vpeljala. Kdor pa to delo opravlja, on ne pozna še namena, ki ga ima listje. Listje je to, kar so človeku pluća. Skozi listje trta diha in izpušča iz sebe nepotrebno vodo. Razun tega pa ima listje še drug velik pomen. Ono namreč napravlja iz oglenčeve kisline (neki puh, ki se nahaja v zraku) škrob in sladkor. Ti tvarini se potem spreminjata v različne oblike, ki napravljajo rastlinsko telo. Več nego tri četrt suhih tvarin pride skozi listje v rastlino. Iz tal ne vzame rastlina mnogo več, nego one tvarine, ki ostanejo, kadar rastlino sežgemo (pepel). Iz tega vidimo, kakšen velik pomen ima listje. Brez listja ne moremo pričakovati mnogo in sladkega grozdja. Vsem je znano, da je grozdje od trt, katere je napala peronospera, kislo in malovredno, a ravno tako malovredno je tudi mladje, ki nima nobene moči za prihodnje leto. Zato ne smemo pričakovati od napadenih trt tudi v prihodnjem letu mnogo zaroda. Če odstranimo trti listje, delujemo tudi mi kakor peronospera. Izjema je pa tudi tu in sicer tedaj, če grozdje jeseni močno gnije. Takrat moramo odstraniti par listov okoli grozdja in sicer zato, da pride k temu lažje zrak in svetloba. S tem dosežemo, da se mokro grozdje prej osuši in jagodna kožica na solncu bolj vtrdi. Tako grozdje ne gnije potem tako lahko. To delo je treba pa opravljati polagoma, kajti če pride jagoda, ki je bila vedno v temi, kar naenkrat na solnce, se navadno prevari. Na mladikah, ki so namenjene za napenjalce v prihodnjem letu, je najboljše tudi v takem slučaju obdržati listje.

Poučni in zabavni del.

Ženski boj na Angleškem.

(Konec.)

Večina čitateljev si bode mislila, da ta dama ni bila normalna v možganih, in temu mnenju tudi ne bomo

oporekali. Sploh je v Ameriki prišlo to gibanje že do skrajne meje, kar o Angleškem še ne moremo trditi. Vsaj dandanes bi Miss Buffon s svojimi čudnimi idejami našla jako malo privrženecv na Angleškem.

Neka druga dama, Lady Florence Dixie, je postala največja nasprotnica Gladstone-ova, katerega je preje visoko čislala, ko je ta državnik objavil svoje pismo proti ženski volilni pravici. Moža, s katerim je preje najbolj prijateljsko občevala, je razžalila osebno, izrazila mu je svoje zaničevanje, imenovala ga je v nekem pismu „stari veliki humbug“ itd.

Sedaj pa poslušajmo velenobraženo, prostomiseln, tudi v verskih vprašanjih z znanstvenim preiskavanjem stopajočo gospo Lynn Linton, ki z rezkim sarkazmom nastopa proti prenapetim zagovornikom ne ženske enakopravnosti, ampak ženske nadvlade.

Precej, ko so se prikazali prvi izrodki tega pretiravanja, oglasila se je v „Saturday Review“ z ironiško pisanimi članki „Deklica naše dobe“, kjer je s svojim ostrim peresom hujše zbadala in pobijala svoje nasprotnike, kakor najzagrizenejši sovražnik nežnega spola. Lynn Linton posebno ostro obsoja telesne vaje ženskega spola, v čemur ji pa nikakor ne moremo pritrditi s stališča moderne higijene.

Posebno brezobzirno nastopa proti onim „divjim ženam“, ki bi rade kar od danes do jutri preobrnile ves družabni red. Obsoja jih z besedami: „Rien n'est sacré pour un sapeur“.

Če prav je Lady Lynn Linton vsestransko in temeljito izobražena, vendar je nasprotnica ženske volilne pravice, kar je vsekako čudno.

Jeden najtehtnejših vzrokov, katere navajajo zagovorniki ženske volilne pravice, je ta, da bi se neznosni boji mej političnimi strankami pod vplivom dam nekoliko ublažili. V politiško življenje bi s tem prišlo nekaj več zmernosti, katere dandanes tako pogrešamo.

Toda, to je zelo težko verjeti, ker vidimo, na kakšen način hoče priti ženski spol do svojih pretveznih pravic. Neka voditeljica v tem dolgotrajnem boju je naravnost rekla: „Da, res je, da se politični boji ne bodo ublažili, ako zadobi ženski spol volilno pravico. Toda, to nas prav nič ne briga. Mi zahtevamo samo naše pravice“.

Mnogim prevročekravnim privrženkam tega gibanja se je že zgodilo, da so si s prevelikim trdom in večnim potovanjem v svrhu agitacije nakopale hude bolezni in s tem zgodnjo smrt.

Neka taka bojevница je vedno potovala za odličnim državnikom, nekdanjim članom kabineta, Sir Henry James-om, ki je bil nasprotnik ženske volilne pravice, da bi ga osebno pobijala, kadar je govoril pred svojimi volilci.

Nahajajo se tudi žene, ki so tako vnete za „sveto“ stvar, da se branijo nositi imena svojih soprogov. Po poroki še zmirom obdrže svoje ime le s tem razločkom, da pristavljajo k svojemu imenu „Mrs“ t. j. gospa. V družbi je privedlo že do marsikaterega neljubega slučaja.